

Kolumna visokog predstavnika Valentina Inzka: Vratite politiku u službu građana

Za dva tjedna Hrvatska će postati članica Europske unije, a hrvatski državljani će uživati u slobodama, pravima i mogućnostima koje idu uz članstvo u EU.

Dok Hrvatska pravi ovaj veliki i uzbudljiv iskorak i dok druge zemlje u regiji krupnim koracima nastoje ići naprijed, građani BiH se suočavaju sa sumornom realnošću: javne službe su preopterećene i nemaju dovoljno financijskih sredstava za rad, stopa nezaposlenosti je visoka, a istinsko siromaštvo i rasprostranjena korupcija posljedica su pristupa politici po kojem uskopolitički interesi neprekidno pobijaju interese građana. Kao i u svakom društvu, građani dođu do točke kada kažu dosta. Iznenaden sam da se to nije dogodilo i ranije. Sada vidimo da građani diljem zemlje izražavaju svoju frustraciju i nezadovoljstvo izlazeći na ulice. Artikulirali su svoje ogorčenje i žele da političari u ovoj zemlji čuju njihove stavove i riješe probleme donoseći odluke za koje ih plaćaju porezni obveznici.

Demokracija nije samo izlazak na izbore svake četiri godine. Demokracija znači biti odgovoran i slušati glas građana i u međuvremenu do izbora. Mirno okupljanje i sloboda izražavanja su osnovni temelji svakog demokratskog društva. Činjenica da su građani proaktivno iskoristili svoja prava predstavlja pozitivan razvoj događaja za ovu zemlju. To možda ne odgovara političkoj eliti koja je previše fokusirana na vlastite prioritete. Naravno, nema nikakve sumnje da su vlasti dužne poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurale uredno odvijanje prosvjeda i sigurnost svih građana, imajući pri tome na umu pravo na mirno okupljanje, s jedne strane, i prava i zakonske

interese drugih, uključujući pravo na slobodu kretanja, s druge strane.

Prva reakcija nekih političara i određenih političkih stranaka bila je da dovedu u pitanje pravo građana da izraze svoje nezadovoljstvo. Drugi su opet utvrdili da su nedavne demonstracije dio zavjere usmjerene protiv jednog konstitutivnog naroda. Neki zastupnici u Parlamentu su rekli da se osjećaju ugroženim. Neki su čak na nezadovoljstvo građana njihovim radom odgovorili prijetnjom da će ubuduće raditi još manje nego što je to trenutno slučaj! Drugi su doveli u pitanje motive prosvjednika, tvrdeći da oni imaju skrivene etničke ili stranačke ciljeve. To jednostavno nije istina i takve reakcije političara i političkih stranaka pokazuju zabrinjavajući jaz između njih i građana i potpuno nerazumijevanje raspoloženja koje prevladava u BiH. Stvarnost je nešto sasvim drugo i signal koji šalju prosvjednici je vrlo jednostavan: dosta opstrukcija, dosta poziranja – politika se ne može više voditi kao do sada. U zemlji u kojoj vlasti na svim razinama sistematski ne uspijevaju riješeti kronične probleme nezaposlenosti, siromaštva, kriminala i korupcije i u kojoj državni Parlament ne može naći adekvatno rješenje za određivanje jedinstvenog matičnog broja novorođenim bebama – zašto bi u takvoj zemlji netko povjerovao da su građanima potrebni skriveni motivi za demonstracije? Politička elita u Bosni i Hercegovini je pozvana na rad – i to ne od međunarodne zajednice, nego od građana. Svaki izabrani dužnosnik mora shvatiti da su ovi prosvjedi rezultat opravdanog ogorčenja i potpuno shvatljivog nestrpljenja, a ne rezultat diskreditiranih mantri koje smo slušali proteklih dvadeset godina.

Osobno sam, iz prve ruke, u četvrtak uvečer vidio ponašanje građana, policije i parlamentaraca i važno je da su prosvjedi građana pred Parlamentom okončani bez izgrede. Pozdravljam analize koje se trenutno provode na razini nadležnih tijela iz sektora javne sigurnosti i moja je procjena, kao i procjena

ministra Radončića, da institucije mogu nastaviti s radom. Jasno je da parlamentarci moraju imati slobodu kretanja, tako da im se omogući da neometano obavljaju svoje dužnosti. Prijetnje koje upućuju neki lideri iz vladajućih struktura i parlamentarci da neće dolaziti na svoja radna mjesta mogu samo značiti da oni nisu shvatili poruku koju su im uputili građani i da nisu shvatili hitnost onoga što se treba uraditi. Zaista je došlo vrijeme za hrabrost i novi pristup politici koji znači stavljanje građana na prvo mjesto i rješavanje problema s kojima se građani suočavaju.

Popis zakona koji se moraju donijeti da se zaštite građani BiH samo počinje zakonom o JMBG-u. On se nastavlja stvarima koje treba riješiti za članstvo u EU i NATO-u, te da bi se zaustavilo daljnje ekonomsko nazadovanje. Građani ove zemlje žele posao koji će im osigurati dostojanstven život, rame uz rame s građanima iz drugih zemalja euroatlantske obitelji. Sada je vrijeme da političari shvate građane koji prosvjeduju i pažljivo ih saslušaju, kao što sam ih ja saslušao u četvrtak navečer. Moja poruka političkoj eliti ove zemlje zaista je vrlo jednostavna – građani vam se obraćaju. Saslušajte ih i rješavajte probleme o kojima vam govore. Biti u politici znači ono što svako domaćinstvo radi svakoga dana: rješavati probleme!

Nemam namjeru dramatizirati, ali ovo je iznimno važan trenutak za ovu zemlju. Izbor je: stagnacija ili napredak. Ono što nam je sada potrebno je novi pristup politici koji će donijeti pozitivne promjene i ponuditi nadu građanima ove zemlje. Izlazeći na ulice da demonstriraju, građani su pokazali da nemaju više strpljenja za političare čija je jedina strategija da stalno ponavljaju iste poteze koje su pravili i posljednjih dvadeset godina. Ono što građani žele su institucije i političari koji rade i postižu rezultate.

To je ono što i ja očekujem, zajedno s građanima. Oni političari koji ne budu išli ukorak s vremenom i ne budu

mijenjali način na koji vode politiku će, zapravo, okončati svoju političku karijeru. To će biti njihov izbor, ali ne bi trebalo biti nikakve dvojbe – ovdje se ne radi o njima, nego o tome da zemlju treba povesti u drugom i boljem pravcu, gdje je svaki građanin biti pobjednik bez obzira na to kako se zove ili gdje živi. Sada je na političari da izaberu pravi put, a ako su ovdje da rade u službi građana onda je taj izbor jednostavan.